

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENTĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 „
Pe 3 luni . . . . . 8 „

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

Apare o dată pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brancoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

 Cine primește trei numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat

S U M A R

Dobânda în diferitele timpuri și în diferitele țări de d-l D. Alexandresco, procuror-general la Inalta Curte de Casație și Justiție;

Jurisprudența Română:

Inalta Curte de Casație și Justiție secția II: Gh. Romașcu, Al. Savovescu și Mihail Savovescu, condamnați în corecțional;

Idem: Cleopatra Melencovici cu Gh. N. Duca și Creditul Rural;

Tribunalul județului Ilfov, secția II: Alexandru Barbu cu Ministerul Domeniilor;

Tribunalul județului Vlașca: Primăria Urbei Giurgiu și Ministerul de Finanțe cu Ilariu Comănescu.

DOBANDA

ÎN DIFERITELE TIMPURI ȘI ÎN DIFERITELE ȚĂRI

Dobânda este despăgubirea legală sau convențională, pe care debitorul unei sume de bani, numită capital (*sors, caput*), o dă proprietarului acelui capital pentru a se putea servi de el un timp determinat.

Definiția pe care o dă codul Caragea este deci incompletă când acest cod zice (art. 1, partea III, cap. 10) că: «dobânda este un atât ce de pe tocmeală dă datornicul împrumutătorului său pentru datoria sa». Această definiție vorbește, în adevăr, numai de dobânda convențională, nu însă și de cea legală ¹⁾.

Cine ar crede că, față cu ideile economice moderne, după care nimic nu este mai legitim de cât ca capitalul să nu rămâe neroditor, altă dată acei care dădeau banii lor cu dobândă erau considerați ca niște hoți și niște paricizi ²⁾.

¹⁾ Cpr. Ar. Pascal, în *Gazeta tribunalelor*, primul ziar juridic, care apare în țara românească, anul 1861, No. 8.

²⁾ Cpr. Laurent, XXVI, 513 și *Dr. international*, VIII, 183. Troplong, *Du prêt, préface*, p. 89. Vezi și autorii citați de Iorgu Radu, *Economia politică* (Iasi, 1898), II, p. 340.

Pentru mulți filosofi din antichitate, a da bani cu dobândă însemnează, în adevăr, a ucide un om ¹⁾, și Aristotel pune în principiu că dobânda este un lucru contra naturii ²⁾.

De aceea, Moise, considerând pe toți Israeliiți ca membrii aceleiași familii, oprește împrumutul cu dobândă, însă numai între Evrei: «*Fratrī tuo non fenerabis, alieno autem fenerabis*». «Să nu ieși dobândă de la fratele tău, dobândă pentru bucate, dobândă pentru veri-ce lucru. De la cel străin, poți să ieși dobândă, dar de la fratele tău să nu ieși ³⁾».

Împrumutul cu dobândă este în principiu oprit și în legea musulmană ⁴⁾.

Canonistii, prin interpretarea greșită a unui text din Evanghelia lui Sf. Luca, unde se zice: «*faceți bine și dați împrumut fără a aștepta ceva* ⁵⁾», au transportat porunca lui Moise și în doctrina lui Hristos, căci Soborul de la Niceea, cel întâi Sobor ecumenic, ținut la anul 325 după Hristos, decretează destituirea tuturor clericilor care dă-

¹⁾ «*Quid fenerari? Quid hominem occidere?*» (Cicerone, *De officiis*).

²⁾ Aristotel, *Politica* (Cartea I, cap. 3, § 32), traducerea lui Barthélmy St. Hilaire.

³⁾ Deuteronomul (a 5-a Carte a lui Moise), Capit. 23, stih. 19, 20. Vezi și Exodul, Cap. 22, stih. 25.

⁴⁾ Vezi Meysonasse, *Code civil musulman suivant le cadre du C. C. français* (Paris, Ch. Marecq, 1898), art. 887, p. 195. Vezi însă în Aristarchi Bey, t. I, p. 48 urm., L. din 27 Șeval 1280, care, modificând pe cea din 1266, fixează dobânda legală la 12% pe an, hotărând reducerea dobânzilor superioare la cea legală și pedepsirea usurei. Astăzi, în Turcia, maximum dobânzei este 9%. Vezi *Journal de dr. international* (Clunet), t. 14, anul 1887, p. 514. Baudry et Wahl, *Du prêt*, p. 433, No. 825, ad notam.

⁵⁾ «*Mutuum date, nihil inde sperantes*». (Capit. 6, stih. 34, 35). Romanii numeau împrumutul *mutuum*, pentru că obiectul împrumutat devenea din al meu al tău: «*Unde etiam mutuum appellatum est, quia ita a me tibi datur, ut ex meum tuum fiat*». (*Instit.*, III, 14, Pr., *Quibus modis re contrahitur obligatio*).

deaŭ bani cu dobândă, dispoziție care mai în urmă s'a întins și la mirenii.

În pravila lui Matei Basarab, găsim un capitol întreg, care se ocupă despre camătă, considerând-o ca călcare de lege.

Iată, în adevăr, cum se exprimă glava (capit.) 281 din această pravilă :

«Marele Vasilie grăește, în al 14-lea canon, cine ia camătă, de va fi cleric, și va vrea acea dobândă nedreaptă și spurcată să o dea săracilor, de aceia să se ferească de acea boală, atunci poate să se facă popă. Pentru că grăește într'alt loc marele Vasilie, că plugarul ia plodul spicului și nu mai caută să ia sămânța de supt rădăcinii, iar cămatnicul, el ia și plodurile și tot, și nu'î lipsește, saŭ nu lasă nimica ; fără de pământ să-dește și seamănă, și fără sămânță seceră. Pentru aceea, arama și argintul carele nu se nasc, ele nasc preste fire, iar pământul carele rodește și face pre firea lui, el rămâne pustiŭ.

«De vreme ce aŭ părut la mulți de cei de mai înainte vreme a fi bună și priimită dobândă cametelor, poate că doar o aŭ vrut pentru șgârceala și răutatea datornicilor, ci am socotit saŭ am judecat căci nu i se cade să fie întru viața creștinilor, drept aceea să ne părăsim și să fugim de dênșă, pentru că nu lasă sfânta și Dumnezeasca pravilă, ci o apără ; pentru aceea poruncește Impărăția noastră să n'aibă voe nici într'o socoteală nimenea a lua de la cine-va camătă, ca să nu ne socotim că călcăm și trecem legea lui Dumnezeŭ, iar de va fi luând cine-va ceva, aceea să se socotească întru datorie».

Această pravilă nu face de cât a reproduce teoria părinților Bisericeii, care vęd în împrumutul cu dobândă un act nedemn și o varietate a furtului.

«Cămătarii nu fac de cât să se îmbogățească din miseria altora, zic Sf. Vasile, Sf. Bernard, Sf. Ambrosie și alți părinți ai Bisericeii, și să tragă foloase neertate din foamea și goliiciunea săracului. A da bani cu dobândă însemnează a seceră fără a fi semănat și a comite un act de cruzime nedemn de un creștin și de un om. Usura nu este de cât o specie a furtului, etc.»¹⁾

Aceste idei sunt însă greșite, și Calvin, superior în această privință lui Luther, care oprește în principiu împrumutul cu dobândă, nepermițându-l de cât bătrânilor, văduvelor și orfanilor²⁾, răstoarnă vechea teorie, zicând că banul este o

proprietate susceptibilă de a fi închiriată ca și pământul¹⁾. Acest reformatore nu admite însă de cât o dobândă potrivită, plătită numai de acei bogați²⁾.

Trecând de la dreptul bisericesc la dreptul roman, vedem că, până la legea celor 12 tabule, cea mai mare libertate domnea în privința dobânzii, a cărei singură margine era, după cum ne spune Tacit³⁾, lăcomia celor bogați.

Decemvirii aŭ hotărît însă un maximum pe care dobândă anuală nu putea să'l întrecă (*legitimæ usuræ*⁴⁾).

Mai târziu, dobândă a variat, și tot Tacit ne spune că legea *Genucia*, din anul 413, a oprit cu desăvârșire împrumutul cu dobândă. Ceea ce este însă sigur este că, până la Justinian, dobândă cea mai mare, care se putea stipula în mod legal, era 12⁰/₁₀₀ pe an (*contesimæ usuræ*⁵⁾) și se plătea pe fie-care lună, afară de împrumuturile maritime (*nauticum fœnus*⁶⁾), în care dobândă putea fi cât de mare, din cauza pericolului în care se găsea creditorul cât timp corabia se afla pe mare⁷⁾.

Justinian gășind această stare de lucruri, reduce maximum dobânzii la 6⁰/₁₀₀ (*semisses usuræ*), admițând însă oare-care excepții. În adevăr, persoanele ilustre și acele de un rang mai înalt, nu puteau să stipuleze de cât 4⁰/₁₀₀, iar bancherii și acei care exercitau un comerț licit, *illi qui ergasteriis præsumunt, vel aliquam licitam negotiationem gerunt*, puteau să stipuleze 8⁰/₁₀₀, *usque ad bessem centesimæ*. Cât pentru împrumuturile maritime și acele de lucruri fungibile altele de cât bani, în care nu exista nici o margine, Justinian hotărî dobândă la 12⁰/₁₀₀⁸⁾.

Stipulațiunile de dobânzi mai mari erau nule pentru excedent, ca usurare, și nu produceau nici un efect, nici chiar ca obligații naturale⁹⁾, debitorul care le-ar fi plătit având dreptul de a le cere înapoi (*condictio ob injustam causam*), saŭ de a le imputa asupra capitalului¹⁰⁾.

În fine, trebuie să menționăm, Nov. 32, capit. 1 ; Nov. 33 și 34, capit. 1, etc., după care de la agricultorii nu se putea lua mai mult de 4⁰/₁₀₀.

¹⁾ V. Villiamé, *op. cit.*, I, p. 316. Molinari, *Cours d'économie politique*, I, p. 322.

²⁾ V. Garnier, *Tr. d'économie politique*, p. 491, nota 1.

³⁾ *Ann.*, VI, 16.

⁴⁾ V. Tacit, *Ann.*, loco supra cit.

⁵⁾ L. 4, Dig., 12, 1, *De rebus creditis*.

⁶⁾ C. p. art. 601 urm. Cod. com. actual.

⁷⁾ «*Trajectitia pecunia, propter periculum creditoris, quamdiu navigat navis, infinitas usuras recipere potest.*» (*Pauli Senten.*, § 3, II, 14, *De usuris*).

⁸⁾ L. 26, § 1, 4, 32, *De usuris* și L. 2, Cod., 4, 33, *De nautico fœnore*.

⁹⁾ L. 26, § 1, Cod. 4, 32, *De usuris* și L. 26, Pr., in fine, Dig., *De conditione indebiti*.

¹⁰⁾ L. 26, § 1, Cod., loco cit. și *Pauli Senten.*, § 2, II, 14, *De usuris*.

¹⁾ Vezi N. Villiamé, *Nouv. tr. d'économie politique*, I, p. 314, 315. L. Faucher, *Mélanges d'économie politique et de finances*, II, p. 451. Laurent, *Dr. intern.*, VIII, 183.

²⁾ V. Baudry et Wahl, *Du prêt*, p. 431, nota 5. Faucher, *op. cit.*, II, p. 452.

Aceasta este starea legislațiunii romane asupra dobânzilor.

Legile noastre anterioare codului actual, reproducând principiile romane mai sus expuse, recunosc legitimitatea dobânzei, însă fixează o sumă peste care părțile nu pot să treacă.

Ast-fel, după codul lui Andr. Donici (art. 2, Capit. 19, despre camătă), dobânda ce se cerea prin judecată, era obicinuit 10% pe an, iar dobânda după pravilă (legală), 12% pe an; și § 3 din acelaș cod și capit. adaogă: «Camătă mai presus de cât ceea ce este legiuită nu este slobodă a se lua, și dacă se va lua, să se socotească prisosul în capitalul datoriei»¹⁾.

Codul Caragea hotărăște de asemenea dobânda ce poate să ia împrumutătorul, unul la 10 pe an (art. 2, partea III, Capit. 10), adică 10%²⁾, ca și codul Calimach.

«Dobânzi ertate de către legi, zice art. 1332 din codul Calimach (994 C. austriac, modificat prin legi posterioare), sunt zece la sută pe an, și când la tocmeală nu s'ar fi hotărit cătimea lor, ci s'ar fi pomenit numai cuvântul dobândă»; și art. 1333 din acelaș cod (995 C. austriac, modificat de asemenea mai în urmă), adaogă: «Dacă nu din tocmeală anume hotărâtă, ci din legi se cuvine cui-va dobândă, trebuie să se dea lui tot 10% pe an».

Apoi, art. 1344 și 1345 opresc și pedepesc usura: „Oprită cămătăria urmată în capete, zice art. 1344 din acest cod, se pedepsește: că un asemenea cămătarnic să se lipsească și de dobânzile legiuite și să dea împlineală pentru toată suma scrisă în sinet, luând fără dobândă suma câtă cu adevărat a împrumutat»; și art. 1345 din acelaș cod adaogă: Cămătăria oprită în dobânzi se pedepsește cu aceasta că *mârșavul creditor* are să peardă toate dobânzile și să dea și împlineală“.

Acelaș principiu este în parte admis și în Franția, căci legile din 3 Septembrie 1807 și din 19 Decembrie 1850 fiind încă în vigoare, împrumuturile *obicinuite* cu o dobândă mai mare de 5% constituiesc delictul de usură și se pedepesc ca atare, *însă numai în materie civilă*, căci, în ma-

terie comercială, părțile pot astă-zî stipula ori-ce dobândă, după legea din 12 Ianuarie 1886.

Legile asupra usurei aū fost din contră desființate în mai toate legislațiunile moderne, de exemplu, în Austria (L. din 14 Iunie 1868), în Germania (L. din 12 Maiū 1866 și din 14 Noiembrie 1867), în Olanda (L. din 22 Decembrie 1857), în Anglia (L. din 10 August 1854), în Italia (art. 1831 C. C.), în Spania (Cod. pen. revisuit la 1850), etc.

În Austria însă, o lege din 28 Maiū 1881 și în Ungaria, o lege din 2 Maiū 1883, inaplicabile în materie comercială, pedepesc pe toți acei care abuzează de libertatea dobânzilor pentru a exploata pe împrumutătorii cari nu se pot apăra. În Belgia, părțile sunt de asemenea libere de a stipula ori-ce dobândă convențională (L. din 5 Maiū 1865), însă art. 494 din codul penal pedepsește usura obicinuită, când împrumutătorul a abusat de slăbiciunea și pasiunile împrumutătorului¹⁾. Ar fi de dorit ca asemenea penalitate să fie introdusă și în legislația noastră; n'am mai vedea abuzurile pe care le vedem zilnic.

Art. 994 din codul austriac, corespunzător cu art. 1332 din codul Calimach, despre care am vorbit mai sus, care fixează maximum dombânzii convenționale la 5 sau 6% pe an, după cum debitorul a constituit sau n'a constituit un amanet, precum și art. 995 din acelaș cod, corespunzător cu art. 1333 din codul Calimach, care fixează dobânda legală la 4% în materie civilă, și 6% în materie comercială, sunt astă-zî abrogate prin legile din 14 Iunie 1868 și 15 Maiū 1885 (art. 2). Dobânda legală este astă-zî fixată, în Austria, la 5% pe an.

În cele-l-alte țări, dobânda legală variază după împrejurări și după starea economică a fie-cărei țări.

Astfel, în Grecia, unde starea economică lasă de dorit și unde ea a fost sdruncinată prin ultimul război, dobânda legală este 8% în materie civilă și 9% în materie comercială (L. din 22 Maiū 1882); în Belgia, dobânda legală este 4¹/₂ la sută în materie civilă și 5¹/₂% în ma-

¹⁾ Cpr. Art. 138 din noul cod german. «Este nul, zice acest text, actul juridic prin care cineva explotând nevoile, ușurința sau inexperiența altuia, face a i se promise sau a i se da, în schimbul unei prestațiuni, niște foloase patrimoniale care întrec valoarea acestei prestațiuni, așa că, după împrejurări, foloasele primite sunt în disproporție anormală cu lucrul prestat». *Nichtig ist insbesondere ein Rechtsgeschäft, durch das Iemand unter Ausbeutung der Nothlage, des Leichtsinns oder der Unerfahrenheit eines Anderen sich oder einem Dritten für eine Leistung Vermögensvortheile versprechen oder gewähren lässt, welche den Werth der Leistung dergestalt übersteigen, dass den Umständen nach die Vermögensvortheile in auffälligem Missverhältnisse zu der Leistung stehen».*

¹⁾ Vezi și codul Ipsilant, care fixează o dobândă peste care părțile nu pot să treacă, *măcar că dobânda este de tot oprită și nu se permite de cât pentru lesnirea neguțătoriei și a trebuinței oamenilor* (art. 3, Capit. pentru dobânzi).

²⁾ Acest cod (art. 2, partea III, cap. 10), prevede însă că, pentru datoriile poliților ce nu se plătesc la soroc, dobânda este indoită, adică 20%. O circulară a depart. Dreptăței din 1852, deslușind schimbările aduse de codul de comerț, care a modificat în această privință codul Caragea, ordonă pe viitor ca să nu se mai plătească 20% pentru datoriile contractate prin polițe. Vezi această circulară în codul Caragea. (ed. Brăiloiu), p. 298, nota 3. Cpr. Ar. Pascal, *Gazeta tribunalelor*, anul 1861, No. 8.

terie comercială (L. din 20 Decembrie 1890); în Serbia, 6%, părțile putând însă s'o ridice prin convenția lor până la 12% (art. 601 din cod. civ. promulgat la 25 Martie 1844 de prințul Al. Karagheorgevici); în Bulgaria, dobânda legală este 10%, iar cea convențională, 12% cel mult (art. 573 cod. civ. bulg. (L. din 5 Decembrie 1892, pusă în vigoare la 1 Martie 1893); în Germania, dobânda legală este fixată la 4% (art. 246 și 288 din noul cod german, care urmează a se aplica în toată Germania, cu începere de la 1 Ianuarie 1900); în Italia, 5% în materie civilă, și 6% în materie comercială (art. 1831 c. c.); în Spania, 6% (art. 1108 cod. civ. din 1889); în Portugalia 5% (art. 1640 c. c. 1867); în Elveția, 5% atât în materie civilă cât și în materie comercială (art. 83 cod. fed. din 1881). După art. 119, § 1 din acest cod, în obligațiile care au de obiect sume de bani, debitorul pus în întârziere datorește dobândă de 5%, cu toate că părțile ar fi stipulat o dobândă mai mică. Art. 288 din noul cod german prevede de asemenea că datoriile de sume de bani (*eine Geldschuld*) produc o dobândă de 4% pe an în urma punerii în întârziere, creditorul având însă dreptul la o despăgubire mai mare, de câte ori el va stabili că paguba sa este superioară acestor dobânzi ¹⁾).

În principatul Monaco, dobânda legală este 5% în materie civilă, și 6% în materie comercială, părțile putând stipula 6% și în materie civilă. Orice împrumut în care s'ar fi stipulat o dobândă mai mare, se consideră ca usurar, și codul penal (art. 424) obligă, în asemenea cas, pe împrumutător la restituirea dobânzilor, fie că ele au fost plătite înainte sau puse în capete, fie că sunt datorite la termenul împrumutului. (Cpr. art. 1344, 1345, C. Calimach, citate *suprà* ²⁾).

În coloniile franceze, dobânda ce părțile pot stipula este astăzi 8% în materie civilă și comercială (L. din 13 Aprilie 1898).

Venim acum la dreptul nostru actual. Codul civil proclamă libertatea dobânzilor convenționale, hotărînd o dobândă de 10% pe an, în toate cazurile în care nu s'a hotărît de părți cuantumul ei (art. 1589).

O lege posterioară, din 9 Decembrie 1882, a modificat însă această dispoziție, fixând dobânda legală la 5% în materie civilă și 6% în materie

comercială ¹⁾, în toate cazurile în care nu s'a hotărît de părți cuantumul ei, păstrând însă principiul libertății dobânzilor convenționale.

Chestiunea de a se fixa un maximum al dobânzii peste care părțile să nu poată trece, s'a discutat și la noi cu ocaziunea legii asupra clausei penale din 1879.

Unii, în adevăr, voiau s'o fixeze la 12%, iar alții la 18%, și Camera deputaților o fixase chiar la 12% pe an (art. 2, L. din 1879, proiectul votat de Cameră).

În Senat însă, comitetul delegaților a suprimat cu drept cuvânt acest text, înlocuindu-l prin art. 3 al legii din 1879, care s'a adăos la art. 1089.

Vasile Boerescu, raportorul legii din 1879, a combătut mai cu seamă ideea susținută de Ministrul justiției de atunci, d. E. Stătescu, care tindea la desființarea principiului libertății dobânzilor:

„Dobânda, o știți prea bine, zice, între altele, raportorul, nu este decât chiria, decât plata serviciului capitalului. Capitalul este și el o marfă care se vinde, care se închiriează. Cu ce drept legiuitorul ar veni să fixeze maximul prețului acestei marfe, sau maximul chiriei sale? Aceasta ar fi tot atât de nedrept și de nelogic cum ar fi când s'ar fixa maximul prețului oricărui altor mărfuri. Taxa dar a dobânzei am lăsat-o liberă, tot cum era pînă acum în codul civil. Și dacă această taxă a variat, dacă ea a fost adese-ori prea mare, cauza n'a fost în lipsa de legi care ar fi limitat-o, ci în lipsa de institute de credit; cauza a fost că capitalurile erau scumpe prin ele înșile», etc. ²⁾).

Și tot în acest discurs, raportorul se ridică cu putere și cu drept cuvânt în contra ideii nepotrivite de a se mări cuantumul dobânzei: «Curios spectacol ar fi acesta. Cu toții putem crede că, de la 1864, când s'a făcut codul civil țara să fi prosperat ca și creditul public. Prin urmare, tendințele, lucrările noastre, trebuie să aibă de scop a face să se micșoreze dobânda, a face să se eftenească capitalurile. Noi însă, după atâția ani, am venit din contră să facem a se mări dobânda, a mări maximul ei la 12%. Noi ne propunem cu toții ca, prin înființarea de institute de credit, să facem a se ridica creditul public. Noi toți dorim și sperăm a vedea cât mai curând o bancă de scont și de circulațiune, de vreme ce numai prin o așa bancă se pot efteni capitalurile, și fără dînsa nimic nu veți putea

¹⁾ «*Eine Geldschuld ist während des verzugs mit vier vom Hundert für das Jahr zu verzinsen. Kann der Gläubiger aus einem anderen Rechtsgrunde höhere Zinsen verlangen, so sind diese fortzuentrichten.*»

²⁾ Vezi Hector de Rolland, *Dictionnaire de Droit comparé* (operă la care am colaborat și noi), broșura *France et Monaco*, p. 115.

¹⁾ În materie comercială, legiuitorul fixează o dobândă mai mare: ¹ pentru că acel care împrumută pe un comerciant este mai expus la pierderea capitalului său; și ² pentru că, în comerț, banii produc obicinuît un folos mai mare: *Pluris valet pecunia mercatoris*. Cpr. Baudry, II, 898.

²⁾ Vezi *Monit. oficial*, din 1 Febr. 1879, No. 25, p. 552.

face; în deșert veți încerca să scădeți dobânzile, să încurajați industria. Și cu toate acestea, tot noi am veni să declarăm că cursul capitalurilor la noi este în realitate cel puțin 12⁰/₀!... Cum credeți atunci că veți mai găsi capitaluri care să consimtă a veni să circule la noi în țară cu un folos mai mic de 12⁰/₀?...»¹).

Chestiunea de a se ști dacă dobânda trebuie să nu fie liberă, este, ce e dreptul, controversată între economiști; însă cu toate că unii ar voi ca legea să fixeze un maximum pe care părțile să nu-l poată întrece, mai cu seamă în materie civilă²), totuși majoritatea autorilor sunt pentru libertatea absolută a dobânzei, fiindcă, precum foarte bine a zis B. Boerescu în discursul sus citat, capitalul este o marfă a cărei preț nu poate în principiu fi hotărât de mai înainte de legiuitor și care variază după împrejurări. În acest din urmă sens se pronunță cu drept cuvânt Turgot, Bentham, Stuart Mill, Molinari³), J. B. Say⁴), Baudry et Wahl⁵), Wolowski, Paul Leroy Beaulieu, etc.⁶).

De aceea libertatea dobânzei este mai pretutindene legea comună.

Ast-fel este, de exemplu, în Anglia (*bill* din 10 August 1854⁷), în Olanda (L. din 22 Decem. 1857 și art. 1804 C. c.), în Rusia (Ucaz din 6 Martie 1879, promulgat de Senat la 10 Aprilie 1879), în Danemarca (L. din 6 Aprilie 1855), în Belgia (L. din 5 Mai 1865), în Italia (art. 1831 C. c.), în Spania (L. din 14 Martie 1856 și art. 1108, 1755 C. c. din 1889), în Portugalia (art. 102 C. com., și art. 1640 C. civ. din 1867), în Norvegia (L. din 1857), în Suedia (L. din 1864), în Austria (L. din 14 Iunie 1868), în Ungaria și în Elveția în cele mai multe cantoane (L. geneveză din 7 Februarie 1857), în Franța, însă numai în materie comercială (L. din 12 Ianuarie 1886), etc. Aceiași soluție este admisă, afară de mici excepțiuni și în America.

Noul cod german admite, conform legilor anterioare libertatea dobânzilor atât în materie civilă cât și în materie comercială (art. 246), însă art. 247 permite debitorului care ar fi stipulat o dobândă mai mare de 6⁰/₀, de a restitui capitalul după șase luni, prevenind pe creditor șase luni înainte, părțile neputând prin convenția lor

să renunțe la această facultate acordată debitorului, nici s'o restrângă. Această dispoziție nu se aplică însă obligațiilor la purtător¹).

Codul italian are o dispoziție aproape identică. Art. 1832 din acest cod permite, în adevăr, totdeauna debitorului, *după cinci ani de la data contractului, dopo cinque anni dal contratto*, să restituască sumele pentru care s'a stipulat o dobândă mai mare de cât cea legală, chiar dacă el ar fi renunțat la această facultate, *non ostante qualsiasi patto contrario*. El trebuie însă să previe înscris (*per iscritto*) pe creditor, șase luni înainte, acest avertisment aducând de drept renunțarea la termenul care a mai rămas a curge: *Il quale avviso produce di diritto la rinunzia alla più lunga mora convenita*²).

Așa dar, la noi, ca mai pretutindene, părțile pot stipula astăzi orice dobândă, rămânând însă ca ea să fie redusă de judecătorii, de câte ori ar constitui o clausă penală deghisată sau ascunsă (L. din 21 Febr. 1879).

Dacă dobânda a fost stipulată prin convenția părților și este excesivă, nimic mai simplu; judecătorii vor aprecia, după împrejurări, dacă asemenea dobânzi constituiesc o clausă penală deghisată. Dacă însă procentele au fost puse în capete, după cum presupune codul Calimach (art. 1344, 1345 *supra* citate), dovada va fi foarte anevoioasă și nu va putea cele mai multe ori fi făcută decât prin jurământul creditorului, ceea ce va face adese-ori ca chestiunea să fie compromisă, pentru că cine își face o profesiune de a se folosi de inexperiența și nevoile altuia, nu-și va face, de bună seamă, nici un scrupul de a fi sperjur.

Se poate chiar întâmpla ca debitorul să fi fost silit moralmente, dacă nu materialmente, a renunța de mai înainte la deferirea jurământului,

¹) «*Ist ein höherer Zinssatz als sechs vom Hundert für das Jahr vereinbart, so kann der Schuldner nach dem Ablaufe von sechs Monaten das Kapital unter Einhaltung einer Kündigungsfrist von sechs Monaten kündigen. Das Kündigungsrecht kann nicht durch Vertrag ausgeschlossen oder beschränkt werden.—Diese Vorschriften gelten nicht für Schuldverschreibungen auf den Inhaber*».

²) Cap. art. 574, 575 din C. c. bulgar, pus în vigoare la 1 Martie 1893. Iată cum se exprimă art. 574 din acest cod: «Debitorul este liber de a plăti împrumutătorului suma împrumutată, înainte de termen, achitând capitalul și dobânda până în ziua efectuării plății, cu toată clausa contrară care ar exista, în această privință, în convențiune. Pentru ca debitorul să poată usa de acest drept, trebuie ca el să înștiințeze despre aceasta pe creditor, cel puțin cu o lună înainte, semnificarea intențiunii de a face o plată anticipată, aducând pentru creditor pierderea beneficiului termenului stipulat în favoarea sa prin contract»; și art. următor (575) adaugă: «Dispozițiile art. precedent nu sunt aplicabile la convențiile care au de obiect o rentă viageră, nici la împrumuturile contractate cu băncile recunoscute de Guvern, casele agricole, de economie și cu alte instituțiuni de asemenea natură, nici la datoriile contractate de Stat, de Comună sau alte persoane juridice, conform regulilor statornicite de lege».

¹) Vezi *Monitorul oficial, loco supra cit.*

²) Cpr. Guillaouard, *Prêt*, 111. N. Villiaumé, *Nouveau tr. d'économie politique*, I, § 4, p. 321 urm., etc.

³) *Cours d'économie politique*, ed. a 2-a, I, p. 333 urm.

⁴) *Tr. d'économie politique*, p. 418 urm.

⁵) *Du prêt*, 812.

⁶) Vezi și Ar. Pascal, *Gazeta tribunalelor*, anul 1861, No. 8.

⁷) Cpr. Trib. civ. Paris, 12 mai 1885, *Journal de dr. international*, t. 12, anul 1885, p. 305 și Er. Lehr, *Droit civil anglais*, 524 și 870.

așa în cât el să fie lipsit și de acest mijloc de probă. Asemenea renunțare având însă de scop ascunderea unei fraude la lege, tribunalele, de bună seamă, nu o vor admite, pentru că, după cum foarte bine zice tribunalul din Iași¹⁾, s'ar ridica, în asemenea caz, debitorului nenorocit singurul mijloc ce ar mai avea de a se apăra contra lăcomiei usurarilor, această clasă de oameni trândavi, care au găsit mijlocul de a se înavuți fără nici o muncă, și pe care legiuitorul din 1879 a voit tocmai să-l atingă prin dispozițiile sale.

D. Alexandresco

Procuror general la Inalta Curte de Casație și Justiție.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA II

Audiența de la 20 Septembrie 1899

Președenția d-lui N. MANDREA, Președinte

Gh. Romașcu, Al. Savovescu și Mihail Savovescu, condamnați în corecțional.

Apel. — Contravențiune polițienească. — Achitare. — Dacă cartea de judecată achitătoare se mai poate apela. — Art. 300 și 306 cod. penal; art. 169 proc. penală; art. 69 și 73 din legea judecătoriilor de ocoale.

Cărțile de judecată achitătoare, pronunțate de judecătoriele de ocoale în materie de contravențiuni polițienești, nu sunt susceptibile de apel, întru cât nici un text de lege nu dă asemenea drept nici părții civile, nici ministeriului public.

Decisiunea No. 670/99. — Casată, fără trimitere, sentința trib. Bacău No. 1421/99, în urma recursului făcut de Gh. Romașcu, Al. Savovescu și Michail Savovescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier R. N. Opreanu.

Pe d-l avocat P. Borș, în dezvoltarea motivului de casare, și

Pe d-l procuror general în concluziuni.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare :

«Violarea art. 73 al. I, și o greșită interpretare a art. 69 din legea judecătoriilor de ocoale.

«În adevăr, procurorul prin anume requisitoriu ne dăduse în judecată numai pentru contravențiunea pedepsită de art. 300 și 306 c. p., adică insulte. Achitându-ne judele de ocol, partea civilă nu putea face de cât recurs conform art. 69 din legea judecătoriilor de ocoale; Ea nu putea face apel cum pretinde tribunalul pe temeiul art. 73 al. I, de oare-ce acest articol, se

ocupă nu de contravenție ci de delict, ce le judecă judele de ocol, și în specie este contravenție; deci rău a admis apelul d-lui Loccatelli».

Având în vedere sentința supusă recursului;

Având în vedere dispozițiunile art. 169 din procedura penală, după care sentințele date în materii polițienești, vor putea fi atacate pe calea apelului, atunci când acelea vor pronunța închisoarea sau când amenziile și pretențiunile civile vor trece peste 10 lei, principii care se vede consacrat și prin art. 69 din legea judecătoriilor de ocoale, cu singura deosebire, că valoarea e urcată de la 10 la 25 lei;

Considerând în specie că, cartea de judecată apelată, fiind achitătoare de faptul de contravențiune imputat recurenților și dreptul de apel în contra unor asemenea cărți de judecată, date în materie de contravențiuni nefiind conferit prin nici un text de lege, nici părții civile, nici ministeriului public, rău tribunalul a aplicat în specie art. 73 din legea judecătoriilor de ocoale, care se referă la judecarea delictelor, iar nu a contravențiunilor polițienești, și rău prin urmare, a condamnat pe recurenți în urma apelului făcut de partea civilă;

Că de aceea, mijlocul de casare este întemeiat;

Văzând și art. 39 din legea organică a acestei curți. Pentru aceste motive, Curtea, casează fără trimitere.

Președenția d-lui N. MANDREA, Președinte

Audiența de la 28 Septembrie 1899

Cleopatra Melencoviți cu Gh. N. Duca și Creditul Rural

Urmărire imobiliară. — Adjudecare. — Ordonanță de adjudecare. — Depunerea creanței drept preț. — Nefacerea tabloului de ordinea creditorilor. (Art. 552, 573, 575 și 576 din proc. civilă).

Creditorul adjudecatar nu poate depune creanța sa drept preț al adjudecării de cât dacă acea creanță este în rang util și necontestat, și acest rang se poate stabili numai prin formarea tabloului de ordinea creditorilor în cele patru săptămâni dupe cea d'întîiu publicațiune a urmăririi și înainte de adjudecațiune.

Ast-fel este casabilă ordonanța de adjudecare când s'a primit drept preț creanța ipotecară a creditorului urmăritor, și adjudecatar în acelaș timp, fără să se fi stabilit dacă acea creanță este în rang util și necontestat prin formarea tabloului de ordinea creditorilor.

Decisiunea No. 214/99. — Casată, în urma recursului făcut de Cleopatra Melencoviți, ordonanța de adjudecare a trib. Ilfov, secția de Notariat cu No. 3839/98, dată în proces cu Gh. N. Duca și Creditul Rural;

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier G. Liciu;

Pe d-l P. Capeleanu, avocatul recurenței în dezvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-nii avocați J. Duca, T. Maiorescu și Gr. Vulțurescu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivelor II și V de casare :

II. «Exces de putere și violarea art. 551 din pr. civ. prin faptul că tribunalul eliberează d-lui Duca ordon.

1) Cpr. Trib. Iași, 15 Decembrie, 1898 (Dim. G. Maxim, președ.). *Curierul judiciar* din 1899, No. 2.

de adjudecare, fără ca întreg prețul să fi fost plătit, și iată cum : D-l G. Duca, prin actul de ipotecă intervenit între mine și d-sa, era obligat să achite o creanță de 10000 lei, a d-nei Zoe Nicolescu, reținându-mi din cei 70000 lei împrumutați această sumă de 10000 lei.

«De fapt d-l Duca nu plătește această sumă nici înainte, nici după vânzare și cu toate că această sumă nu era plătită, tribunalul, printr'un vădit exces de putere, emite ordonanța de adjudecare, admitându-i drept preț, întreaga sa creanță de 70000 lei».

V. «Violarea art. 573 pr. civ., întru cât tabloul de ordinea creditorilor nu se vede semnat nici de judecătorul supleant, nici de greșierul care l'a asistat la facerea acestei lucrări».

Considerând că, după art. 552 pr. civ., creditorul adjudecatar va putea depune creanța sa drept ban, pentru plata prețului, numai dacă acea creanță este în rang util și necontestat ;

Considerând apoi că, dupe art. 573 combinat cu 575 și 576 pr. civ. rangul util și necontestat al unei creanțe se poate stabili numai prin formarea tabloului de ordinea creditorilor de către un domn judecător comisar, însărcinat special pentru asemenea lucrare, și acel tablou trebuie să fie format în cele 4 săptămâni după cea întâi publicațiune a urmăririi, și înainte de adjudecațiune, căci numai în acest mod începe să curgă termenul pentru exercitarea dreptului de contestațiune, din partea oricărei părți interesate, fie chiar și debitorul urmărit, contra înscrierii sașu rangului de înscriere a creanțelor în tablou, și numai ast-fel să pot considera, în rang util și necontestat, creanțele care n'au fost contestate sașu care 'și-au menținut sașu dobândit rangul prin judecata urmată asupra contestațiunilor ce s'ar fi făcut contra lor ;

Considerând că, în spesie se constată, prin actele din dosarul urmăririi că pe de o parte nu s'a format un tablou al ordinea creditorilor, înainte de ziua adjudecării moșiei Obedeni, din județul Dolj, proprietatea recurentei Cleopatra Melencovic, iar pe de altă parte Tribunalul Ilfov, la care s'au efectuat urmăririi, a primit drept preț creanța ipotecară, a d-lui Gh. Duca, creditorul urmărit și adjudecatar, fără să se fi stabilit, dacă acea creanță este în rang util și necontestat prin formarea tabloului legal ;

Considerând că, prin asemenea procedare Tribunalul a nesocotit aplicațiunea citatelor mai sus texte de lege și astfel motivele de casare fiind fondate urmează ca ordonanța de adjudecare să fie casată, fără să mai fie necesitate de a se mai discuta și cele-lalte motive de casare.

Pentru aceste motive, Curtea, casează.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI ILFOV, SECȚIA II

Audiența de la 1 Octombrie 1899

Președenția d-lui TH. POPESCU-CUDALBU, Judecător

Alexandru Barbu cu Ministerul Domeniilor

Sentința civilă No. 720

Arendașii statului. — Legea din Iulie 1899 prin care se înlesnește arendașilor statului plata arendei în 12

rate și prin care li se prelungește contractul până la 1 Aprilie 1903. — Căror arendași a înțeles statul să le acorde această prelungire a contractului.

Când legiuitorul, prin legea din 10 Iulie 1899 făcută în scop de a înlesni arendașilor statului numai plata arendei din anul curent acordându-le facultatea a o plăti în 12 rate egale în loc de 4 câșturi cum prevedea contractul de arendare, a dispus ca contractele de arendare a acelor ce vor beneficia de plata arendei în 12 rate să fie prelungite până la 1 Aprilie 1903 în cazul când termenul ar expira mai înainte, a înțeles a acorda prelungirea contractului numai la acei arendași cari la data promulgării acestei legi erau arendași cu drept de a exploata în anul viitor 1900, iar nu și acelor cari în baza noilor licitațiuni anterioare menționatei legi, și conform contractelor de arendă, au încetat de a mai avea acest drept.

S'au ascultat : d-nii avocați C. Cernescu și C. Ghiță Ioan în susținerea reclamațiunii, și d-l avocat D. Iancovic, din partea Ministerului Domeniilor, în combateri

Tribunalul deliberând,

Având în vedere acțiunea făcută de d-l Alexandru Barbu prin petiția înregistrată la N. 21837/99 contra Ministerului Domeniilor ;

Având în vedere concludsiunile părților în litigiu ;

Având în vedere că, din discuțiile urmate în instanță și actele produse de părți, în fapt rezultă că d-l Al. Barbu a luat în arendă de la stat moșia Grosul din județul Vlașca pe termen de 5 ani cu începere de la 1895—1900 pe preț de 55000 lei arendă anuală, în condițiunile stipulate și indicate prin *Monitorul Oficial* No. 241/94. Conform dreptului ce Ministerul Domeniilor 'și-a rezervat prin contractul de arendă, a scos în licitație arendarea acestei moșii cu un an înainte de expirarea termenului de arendare, și a și avut loc licitațiunea la 23 Februarie a. c., când moșia a fost adjudecată asupra d-lui Ilie Stan Dorobanțu cu preț de 78000 lei anual pe termen de 5 ani cu începere de la 1900—1905, încheindu-se și contractul de arendă cu data de 29 Aprilie 1899 ;

Reclamantul pretinde, că de și după condițiunile contractului de arendare, dreptul său de a exploata moșia Grosul încetează de la Sft. Gheorghe 1900. Cu toate acestea, legea din 10 Iulie 1899, 'i acordă o prelungire a duratei vechiului contract de arendare, până la 23 Aprilie 1903 în aceleași condițiuni, dovedind în aceleași timp că d-sa a îndeplinit toate cerințele legii din 10 Iulie 1899, pentru a beneficia de dispozițiunile ei ;

Considerând că, legiuitorul în vederea crizei agricole din acest an a edictat legea din 10 Iulie 1899 în scopul de a înlesni arendașilor statului numai plata arendei din anul curent, acordându-le facultatea a o plăti în 12 rate egale, în loc de 4 câșturi conform contractului de arendă, cu începere de la Aprilie 1900, iar pe de altă parte pentru ca statul să nu fie expus a exploata în regie moșiele sale, care ar expira înainte de 1903, legea menționată mai sus, dispune ca contractele de arendă a celor ce vor beneficia de plata arendei în 12 rate, vor fi prelungite până la 1 Aprilie 1903, în cazul când termenul lor ar expira mai înainte ;

Că atât din litera acestei legi, cât și din spiritul său rezultă neîndoios, că intențiunea legiuitorului de a accorda prelungirea contractelor de arendă, a fost fixată numai la acei ce la data acestei legi, erau arendași cu drept de a exploata în anul viitor 1900, iar nu și aceora care în baza noilor licitațiuni anterioare legii și conforme contractelor de arendă, au încetat de a mai avea acest drept;

Că așa fiind, acțiunea este nefondată și cată a fi respinsă.

Pentru aceste motive redactate de d. judecător, Th. Popescu Cudalbu;

În virtutea legii, respinge ca nefondată acțiunea intentată de A. Barbu, etc.

(ss) Th. Popescu-Cudalbu, G. C. Tabacovici.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI VLAȘCA

Audiența de la 18 Februarie 1899

Președinția d-lui AL. MARINESCU ELIAD, jude Instructor

Primăria Urbei Giurgiu și Ministerul de Finanțe cu Ilariu Comănescu

Sentința civilă No. 63

Pensiuni. — Veterinari comunală. — Rețineri din salariu. — Rețineri din diurnă. — Dacă reținerile din diurnă sunt legale. — Dacă trebuiesc restituite. — Prescripțiune. — Termen de prescripțiune al acestei restituirii.

Comunele sunt în drept a reține din salariul veterinarilor la sumele prevăzute pentru pensuni și a le vărsa la casa statului, nu sunt însă în drept a face asemenea rețineri din diurnele acelor veterinari, astfel că, comunele și prin urmare statul sunt obligați a restitui acele rețineri celor în drept, și aceste rețineri nefiind niște venituri comunale, restituirea lor nu se prescrie prin cinci ani.

S'a ascultat: d-nii avocați C. Rădulescu și Em. Morțun în susținerea apelurilor și d-nii avocați Urlic și Dumitrescu din partea intimatului în combateri.

Tribunalul deliberând,

Asupra apelului făcut de Primăria urbei Giurgiu contra cărței de judecată No. 633/98 a judeului de ocol Giurgiu prin care e obligată să plătească d-lui Ilariu Comănescu, medic veterinar, suma de 900 lei, valoarea reținerilor din diurna sa de 250 lei lunar încasați pe anii 1885, 1886 și 1887 cu dobânda legală de la 22 Ianuarie 1898 plus cheltueli de judecată, precum și asupra apelului Statului contra aceleiași cărți de judecată prin care e obligat a restitui zisa sumă de 900 lei, dobândă, spese de instanță, fiind chemat în garanție de Primărie;

Având în vedere susținerile părților;

Având în vedere ordinele d-lui Ministru de Interne, direcția generală a serviciului sanitar, No. 3528 din 4 Iunie 1885 și No. 9080 din 14 Iunie 1888, transmis în copie de prefectura jud. Vlașca prin ordinul No. 3746 Primăriei orașului Giurgiu, prin care arată că din salariile d-lor medici și veterinari să se facă reținerile

prevăzute de art. 133 legea sanitară și care rețineri se varsă la casieria generală locală pe seama comitetului de pensuni, explicând tot-de-odată prin zisele ordine textul aceluși articol, că județele și comunele să facă rețineri din salariul medicilor și veterinarilor repetându-se des cuvenitele salarii și leafă;

Având în vedere recunoașterea ce Primăria comunei o face la interogatorul său, prin care răspunde că d-l Ilariu Comănescu, a funcționat ca medic veterinar la acea comună de la 11 Decembrie 1885 până la 13 Maiu 1891 în care timp până la 23 Februarie 1888 a fost cu diurnă de 250 lei lunar, iar de la această dată conform încheerii consiliului comunal No. 109 i s'a prevăzut în buget leafă tot de 250 lei lunar;

Având în vedere reaua interpretare ce numita Primărie a dat diferitelor ordine ce a primit de la d-nul Ministru de Interne pentru reținerile ce trebuia să se facă din leafa d-lor medici și veterinari precum și a art. 133 legea sanitară prin care explica că numai din salariu să se facă reținerile conform legii din 1885 iar nici de cum din diurne;

Având în vedere și dispozițiunile art. 998 și 999 cod civil; că cel ce cauzează altui prejudiciu obligă pe acela din a cărui greșală s'a ocazionat a-l repara;

Având în vedere, că art. 6 din legea pentru constatarea, perceperea și urmărirea veniturilor comunale nu e un corolar al art. 120 din legea comptabilității statului prin care ori-ce sumă de bani rău încasate sau percepute se prescriu prin 5 ani, ca ori-ce creanță bugetară, de oare-ce de și prin acest articol se spune că sunt aplicabile comunelor legea comptabilității generale a statului, însă aceasta numai în ce privește legile de urmărire, percepere de contribuțiuni, indicând numai modul, cum trebuiesc percepute diferitele impozite, neputând ca pe cale de excepțiune din o lege specială să tragă concluziuni a unor condițiuni transitorii;

Având în vedere că, chiar acest articol este pus sub titlul acesta, de constatarea, perceperea și urmărirea veniturilor comunale, și deci reținerile ce Primăria le făcea de la d-nul I. Comănescu, nu erau niște venituri ale comunei ca să se poată aplica art. 120 legea comptabilității statului pentru a prescrie sumele de bani ce Primăria trebuia a restitui d-lui I. Comănescu;

Având în vedere că, art. 120 din legea comptabilității statului invocat de d-l avocat pentru a prescrie sumele percepute de Primărie și încasate de Stat din diurna d-lui I. Comănescu nu și are aplicațiunea sa, de oare-ce conform ultimului al. din art. 216 aceiași lege unde se prevede că prescripțiunile art. 120 din legea de față nu se aplică creanțelor comunale și cum Statul a încasat aceste sume de bani numai de la Primărie, iar nici de cum de la d-nul I. Comănescu, neavând nici-un raport juridic față de d-sa ca să i se poată opune prescripția de 5 ani;

Pentru aceste motive redactate de d. supleant Al. D. Procopiu, tribunalul, respinge apelurile.

(ss) Al. Marinescu Eliad, Al. D. Procopiu.